

INNEHÅLL:

REGERINGSBESLUT "NATURRESERVAT TANDÖVALA": 1983-09-15
BESLUT "NATURRESERVAT TANDÖVALA": 1982-08-23

*****

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

REGERINGSBESLUT: 1983-09-15
DNR: 1734, 1841, 1852, 1856, 1871, 2070/82

MOTT: Malungs kommun, Box 14, 782 00 MALUNG

BESVÄR IFRÅGA OM NATURRESERVAT FÖR TANDÖVALA, MALUNGS KOMMUN

Genom beslut den 23 augusti 1982 förklarade länsstyrelsen i Kopparbergs län ett område om ca 3 450 ha i Lima socken, Malungs kommun, som naturreservat med benämningen Tandövala. I beslutet meddelade länsstyrelsen reservatföreskrifter upptagande under A föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen. Enligt dessa är bl.a. förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd avverka skog eller utföra annan skogsvårdande åtgärd samt att i samband med nämnda åtgärder anlägga väg, stig, anordna upplag eller parkeringsplats eller framföra motordrivet fordon i terrängen.

Länsstyrelsens beslut har överklagats genom besvär av Malungs kommun, av advokaten Lennart Jemtelius, Karlstad, såsom ombud för ett flertal fastighetsägare, av förbundsjuristen Nils Larsson, Falun, såsom ombud för Lima jordägande socknemän och sju andra fastighetsägare, samt av Bertil Larsson, Johan Martinsson och Martin Larsson, Lima. Klagandena yrkar, att beslutet upphävs. Nils Larsson yrkar i andra hand dels att reservatet minskas genom att den sydvästra och den norra gränsen för reservatet ändras, dels att ovannämnda dispensabla föreskrift görs indispensabel.

Svenska Naturskyddsföreningen har i skrivelse den 21 december 1982 hemställt, att regeringen inte bifaller besvärskandena om beslutets upphävande och minskning av reservatets storlek.

Statens naturvårdsverk har yttrat sig i ärendet den 4 januari 1983 och länsstyrelsen den 17 januari 1983.

Därefter har ytterligare skrivelser avgetts av kommunen, Lennart Jemtelius, Nils Larsson och Martin Larsson.

Slutligen har Mats Edvardsson, Lima, överlämnat listor med

protester mot reservatet.

Regeringen ansluter sig till naturvårdsverkets uppfattning att Tandövalas naturvärden mer än väl uppfyller de krav som kan ställas för en reservatsbildning. Överklagade beslutet bör alltså i huvudsak stå fast.

Någon minskning av reservatets omfattning bör inte heller ske.

Enligt utredningen i ärendet avser länsstyrelsen inte att meddela tillstånd att avverka skog eller utföra annan skogsvårdande åtgärd inom reservatet. Förbudet angående skogsåtgärder bör med hänsyn härtill vara indispenabelt. Regeringen, som förutsätter att intrångsersättningarna ryms inom de för ändamålet tillgängliga medlen, erinrar emellertid i sammanhanget om bestämmelserna i 12 § naturvårdslagen och om länsstyrelsens möjligheter att förlänga den i 33 § första stycket naturvårdslagen angivna ettårsfristen.

På grund härav förordnar regeringen med bifall till andrahandsyrkande av Nils Larsson att de i länsstyrelsens beslut under A intagna föreskrifterna skall ha följande lydelse.

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- avverka skog eller utföra annan skogsvårdande åtgärd
- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, borra, schakta eller utfylla
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats
- dra fram mark- eller luftledning
- anordna upplag
- uppföra byggnad samt
- framföra motordrivet fordon i terrängen.

Regeringen avslår besvären i övrigt. Det skall ankomma på länsstyrelsen att med anledning av regeringens beslut vidta åtgärder enligt 12 § första stycket naturvårdsförordningen.

På regeringens vägnar

Svante Lundkvist

Einar Herlitz

*****

LÄNSSTYRELSEN KOPPARBERGS LÄN
Naturvårdsenheten

BESLUT: 1982-08-23
DNR: 11.1211-1681-78 (2023)

NATURRESERVAT FÖR TANDÖVALA I LIMA SOCKEN, MALUNGS KOMMUN

BESKRIVNING AV RESERVATET

Benämning:	Tandövala
Kommun:	Malung
Socken:	Lima
Fastigheter:	Enligt förteckning, bilaga 1
Lägesbeskrivning:	Topografiska kartor 13 D Malung NV och 14 D Sälen SV. Läge i rikets nät: X=67520, Y=13565
Areal:	ca 3 450 hektar
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Se bilaga 2.

GRUND FÖR BESLUT

Syftet med naturreservatet är främst att bevara områdets naturmiljö med ett extremt sydligt beläget lågfjäll med en till stora delar orörd natur. Området ligger inom den naturgeografiska regionen i Norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter (32 a). Naturmässigt kan området betraktas som en förlängning av den svenska fjällkedjan med uppehållsplatser för såväl växt- och djurarter med huvudsakligen nordligare utbredning. Tandövala omfattar en bergskedja med många toppar, dalgångar, myrar, tjärnar, bergsstup och bäckdråg på en berggrund av näringsfattig ljus granit. Tandövala består till stora delar av naturskog. Denna är inte enbart knuten till höjdlägena utan återfinns även längs sluttningarna. Av speciellt intresse i detta sammanhang är sydvästsluttningens gammalgranskogar. En betydande del av tallskogen har uppkommit efter bränder i slutet av 1800-talet. Vissa bestånd är dock att betrakta som skogsbrandsrefugier, vilka har ett extremt ursprungligt växt- och djurliv. På högre nivåer blandas bestånden med fjällbjörk och även partier med ren fjällbjörkskog förekommer. Mänsklig

påverkan kan i liten grad spåras inom området, men påverkar inte naturskogsvärdena. De svårtillgängliga delarna är dock starkt urskogsartade.

Detta utpräglade vildmarksområde gynnar en rad djurarter som kräver orörd skog med lång kontinuitet. Särskilt anmärkningsvärt är den rikliga förekomsten av mård och tjäder, vilket är ett uttryck för naturskogsbiotopen. Rikedomen på gammal skog och torrträd gynnar framför allt flera arter av ugglor och hackspettar.

Den för södra och mellersta Sverige unika storleken och mångformigheten ger Tandövala ett mycket högt bevarandevärde. Någon ytterligare utveckling för det rörliga friluftslivet med anläggningar och stigar m.m. är inte tänkt att ske.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta som naturreservat. Bilaga 3.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, borra, schakta eller utfylla,
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats i annat fall än som har samband med avverkning eller annan skogsvårdande åtgärd,
- dra fram mark- eller luftledning,
- anordna upplag i annat fall än som har samband med avverkning eller annan skogsvårdande åtgärd,
- uppföra byggnad samt
- framföra motordrivet fordon i terrängen i annat fall än som har samband med avverkning eller annan skogsvårdande åtgärd.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- avverka skog eller utföra annan skogsvårdande åtgärd samt

att i samband med nämnda åtgärder anlägga väg, stig, anordna upplag eller parkeringsplats eller framföra motor drivet fordon i terrängen.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogad skötselplan. Bilaga 4.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- göra åverkan på mark eller på geologiska naturföremål,
- skada växande eller döda - stående eller ikullfallna - träd och buskar, att gräva upp växter eller ta bort mossa och lav,
- fånga eller insamla djur,
- framföra motordrivet fordon i terrängen samt
- flyga med luftfarkost på lägre höjd än 300 meter samt att landa inom området.

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

Syftet med vården och förvaltningen är att bevara Tandövala och dess säregna naturmiljö och omfattande urskogar.

SKÖTSELPLAN (bilaga 4)

För reservatet har upprättats en skötselplan som avser områdets skötsel och vård efter det ersättningsfrågorna lösts och marken förvärvats av det allmänna. Denna skötselplan fastställs med undantag av den del som rör de ekonomiska förutsättningarna.

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

Naturvårdsförvaltare: Reservatet skall förvaltas av länsstyrelsen.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ingvar Gullnäs jämte ledamöterna Börje Andersson, Sven Bergström, Bertil Dahlén, Edvin Ekholm, Emil Ericson, Bertil Helldin, Rune Karlsson, Torris Lars Larsson, Göte Nordström, Bengt Nylund, Lillemor Rudholm, Nils Steiving

och Anna-Lena Winge.

Mot beslutet reserverade sig landshövding Ingvar Gullnäs jämte ledamöterna Sven Bergström, Bertil Dahlén, Bengt Nylund, Torris Lars Larsson och Nils Steiving.

Landshövding Ingvar Gullnäs och ledamöterna Sven Bergströms och Bertil Dahléns skriftliga reservationer bifogas expeditionen. Bilaga 5.

I den slutliga handlingen deltog även länsråd Åke Etsare, förste länsassessor Stig Holback, länsarkitekt P Folke Nyholm, naturvårdsdirektör Carl Sundt, överlantmätare Kjell Westling, länsantikvarie Bengt Åkerlund och byrådirektör Björn Ströberg, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos jordbruksdepartementet, se bilaga 6.

Ingvar Gullnäs

Björn Ströberg

Bilagor:

Bilaga 1 Fastighetsförteckning

Bilaga 2 Ärendets handläggning

Bilaga 3 Kartor

Bilaga 4 Skötselplan

Bilaga 5 Kopior av skriftliga reservationer

Bilaga 6 Besvärshänvisning

Intages i länets författningssamling

*****